

Sygn. akt III AUa 1424/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Hejwowska
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2017 r. w Lublinie

sprawy B. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 18 listopada 2016 r. sygn. akt VIII U 663/16

oddala apelację.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Barbara Hejwowska Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

III AUa 1424/16

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 21 kwietnia 2016 roku stwierdził, że wnioskodawczyni B. Ś. pobrała nienależnie świadczenie za okres od dnia (...)do dnia(...)w łącznej wysokości 11.368,63 zł z tytułu nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego i zobowiązał wnioskodawczynię do zwrotu tego świadczenia.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniosła B. Ś., domagając się jej zmiany i podniosła, że po rozwiązaniu stosunku pracy, co nastąpiło w dniu 28 lutego 2015 roku nie wykonywała już pracy jako nauczyciel czy też jako pedagog. W marcu 2015 roku otrzymała propozycję pracy w Zespole Szkół Nr (...) w L. na stanowisku inspektora ds. BHP w wymiarze 1/2 etatu. W dniu (...)wnioskodawczyni podpisała umowę o pracę. Jej obowiązki wynikające z

tej umowy o pracę nie miały żadnego związku z pracą nauczyciela ani pedagoga. W okresie, gdy wnioskodawczyni pracowała w Zespole Szkół Nr (...) w L. jej miesięczny dochód brutto wynosił 1.295 zł. W związku z tym jej świadczenie kompensacyjne nie powinno ulec zawieszeniu, a jedynie zmniejszeniu w okresie od dnia 1 września 2015 roku do dnia 30 listopada 2015 roku z tytułu przekroczenia kwoty 70% przeciętnego wynagrodzenia brutto o 21,50 zł.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 18 listopada 2016 roku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że wnioskodawczyni B. Ś. nie jest zobowiązana do zwrotu pobranego świadczenia za okres od dnia(...)do dnia (...)w kwocie 11.368,63 zł.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczyni B. Ś., urodzona w dniu (...), w okresie od dnia 1 września 1993 roku do dnia 28 lutego 2015 roku była zatrudniona w (...) Centrum (...) im. K.K. B.w L. (dawniej (...) Centrum (...) im. K.K. w L.) na stanowisku nauczyciela. Decyzją z dnia 19 marca 2015 roku organ rentowy przyznał jej nauczycielskie świadczenie kompensacyjne do dnia osiągnięcia przez wnioskodawczynię wieku 61 lat i 11 miesięcy, od dnia 1 marca 2015 roku, tj. od następnego dnia po rozwiązaniu stosunku pracy.

Wnioskodawczyni, która w 2007 roku ukończyła podyplomowe studia w Wyższej Szkole (...) w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w dniu(...)została zatrudniona w Zespole Szkół Nr (...) w L. na podstawie umowy o pracę na okres próbny – trwającej do dnia 30 czerwca 2015 roku - w wymiarze 1/2 etatu na stanowisku inspektora ds. BHP. Do obowiązków wnioskodawczyni należały zadania z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej. W dniu 25 czerwca 2015 roku wnioskodawczyni zawarła umowę o pracę na czas określony – od dnia 1 lipca 2015 roku do dnia 31 sierpnia 2016 roku. Na podstawie tej umowy została zatrudniona ponownie w wymiarze 1/2 etatu na stanowisku inspektora ds. BHP, a jej zakres obowiązków nie uległ zmianie. Umowa o pracę została rozwiązana za wypowiedzeniem dokonany przez wnioskodawczynię z dniem(...).

Sąd Okręgowy orzekł, że zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. Nr 97, poz. 800) prawo do świadczenia kompensacyjnego ulega zawieszeniu lub świadczenie na zasadach określonych w art. 103 ust. 3 i art. 104-106 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, zaś zgodnie z art. 104 ust. 8 tej ustawy, w razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie wyżej jednak niż 130% tej kwoty.

Wnioskodawczyni w okresie zatrudnienia w Zespole Szkół Nr (...) w L., tj. od dnia (...)do dnia (...)osiągnęła przychód z tytułu wykonywania umowy o pracę, która nie powodowała zawieszenia lub zmniejszenia świadczenia w żadnym miesiącu.

Na podstawie art. 9 ust. 1 cyt. ustawy, wnioskodawczyni nie byłaby zatem zobowiązana do zwrotu pobranego w okresie od dnia(...)do dnia (...)nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Z art. 9 ust. 2 wyżej cytowanej ustawy o świadczeniach kompensacyjnych wynika natomiast, że prawo do świadczenia ulega zawieszeniu bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu w razie podjęcia przez uprawnionego pracy w jednostkach, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku - Karta Nauczyciela.

Przepis art. 1 ustawy Karta Nauczyciela stanowi, że ustawie podlegają nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w:

1) publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz placówkach doskonalenia nauczycieli działających na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 1a, 1b oraz pkt 2 lit. a;

2) zakładach poprawczych oraz schroniskach dla nieletnich działających na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382);

4) publicznych kolegiach pracowników służb społecznych.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zasady określonej w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych nie stosuje się do osób pobierających nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, które zostały zatrudnione w jednostkach wymienionych w art. 1 Karty Nauczyciela, ale w innym charakterze niż wynika z tego przepisu tj. nie w charakterze nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego. Przepis art. 1 Karty Nauczyciela należy bowiem interpretować całościowo. Z przepisu tego wynika, że dotyczy on osób zatrudnionych w różnego rodzaju placówkach pedagogicznych, ale nie wszystkich osób zatrudnionych w tych placówkach, lecz tylko tych, którzy wykonują szeroko rozumianą pracę pedagogiczną. Tylko te osoby mają bowiem uprawnienia określone w Karcie Nauczyciela (np. w zakresie wymiaru czasu pracy, wymiaru urlopu wypoczynkowego). Tylko też pracownicy pedagogiczni mogą być zatrudnieni na podstawie mianowania, inne są też zasady rozwiązywania z nimi stosunków pracy. Do innych pracowników zatrudnionych w placówkach pedagogicznych – tych którzy nie wykonują pracy o charakterze pedagogicznym – stosuje się przepisy Kodeksu pracy. Do tych pracowników, z uwagi na to, że nie korzystają z uprawnień określonych w Karcie Nauczyciela nie można też stosować ograniczeń określonych w art. 9 ust. 2 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych.

Z uwagi na to, że wnioskodawczyni w okresie od dnia(...)do dnia(...)pracowała w Zespole Szkół Nr (...) w L. w charakterze inspektora ds. BHP i nie wykonywała żadnej pracy o charakterze pedagogicznym (co potwierdzają dokumenty znajdujące się w aktach osobowych wnioskodawczyni, w tym w szczególności jej zakres obowiązków), to do niej miałyby zastosowania zasady określone w art. 9 ust. 1 cyt. ustawy, a nie art. 9 ust. 2 tej ustawy. Podkreślić należy, że wnioskodawczyni będąc zatrudniona w Zespole Szkół Nr (...) w L. podlegała przepisom Kodeksu pracy, a nie przepisom Karty Nauczyciela. Nie można przy tym nie zauważyć, że w charakterze inspektora ds. BHP wnioskodawczyni mogła być zatrudniona u każdego pracodawcy, a nie tylko u pracodawcy, który został wymieniony w art. 1 Karty Nauczyciela.

Mając na uwadze powyżej przytoczone argumenty i w oparciu o powyższe przepisy Sąd stwierdził, że wnioskodawczyni nie pobrała nienależnie świadczenia kompensacyjnego i orzekł, że wnioskodawczyni B. Ś. nie jest obowiązana do zwrotu pobranego świadczenia za okres od dnia(...)do dnia(...)w łącznej wysokości 11.368,63 zł.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał naruszenie prawa materialnego art.138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art.9 ust.2 ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych poprzez ustalenie, że ubezpieczona nie ma obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w łącznej wysokości 11368,63 zł na okres od(...)do (...).

Wnosił o zmianę wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Apelacja nie kwestionując ustaleń Sądu Okręgowego zarzuca naruszenie prawa materialnego. Stosownie do treści art. 387 § 2¹ kpc, jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, uzasadnienie wyroku może zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Zgodnie z treścią art.9 ust.2 ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz.U. Nr 97, poz.800) podjęcie przez nauczyciela pracy w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz zakładach kształcenia i placówkach doskonalenia nauczycieli działających na podstawie ustawy o systemie oświaty, zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich oraz rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych działających na podstawie ustawy z 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, publicznych kolegiach pracowników służb społecznych - powoduje zawieszenie wypłaty świadczenia kompensacyjnego w

całości. Z literalnego brzmienia tego przepisu wynikałoby, że sankcji w postaci zawieszenia prawa do świadczenia kompensacyjnego podlega samo zatrudnienie w wymienionych jednostkach bez względu na: formę zatrudnienia (umowa o pracę, mianowanie), rodzaj wykonywanej pracy, zajmowane stanowisko, wysokość uzyskiwanego z tego tytułu przychodu. Jednakże taka interpretacja byłaby niezgodna z celem tego świadczenia – przysługuje ono nauczycielowi, zatrudnionemu w tychże jednostkach (na stanowisku nauczyciela), który aby uzyskać prawo do świadczenia musi odejść z zawodu nauczyciela przed osiągnięciem wieku emerytalnego, rezygnując z pracy nauczycielskiej i rozwiązując stosunek pracy.

Skoro zatem prawo do świadczenia kompensacyjnego przysługuje za odejście z zawodu, przepis ten należy interpretować w taki sposób, że osoby pobierające świadczenie kompensacyjne mogą podejmować zatrudnienie w u dowolnego pracodawcy, w tym również w jednostkach wymienionych w art. 1 Karcie Nauczyciela, ale nie mogą powrócić do zawodu nauczyciela ani na stanowiska wymagające przygotowania pedagogicznego. Nie powinno mieć znaczenia, gdzie osoba uprawniona do świadczenia kompensacyjnego podejmie pracę, np. sekretarki, sprzątaczk, inspektora bhp, księgowej, czy urzędniczki w szkole, w urzędzie czy w spółce, bowiem ustawodawcy chodziło to, aby przeciwdziałać pozornemu odchodzeniu z zawodu nauczyciela przed osiągnięciem wieku emerytalnego, a następnie powrotowi do tego zawodu, ale już ze świadczeniem z budżetu państwa (por. Karina Jankowska, Inetta Jędrasik-Jankowska Komentarz do ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych).

Sąd Apelacyjny podziela zatem ocenę prawną sprawy przedstawioną przez Sąd Okręgowy w motywach zaskarżonego wyroku, uznając ją za prawidłową i przyjmuje je za własną (porównaj wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2000 r. sygn. akt I CKN 356/98 oraz wyrok z dnia 5 listopada 1998 r. sygn. akt I PKN 339/98, OSNAPiUS 1998/24/776).

Z tych względów i na mocy art.385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.